

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2540 ได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั้งในเมืองและชนบท ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการว่างงาน การเลิกจ้าง และเศรษฐกิจตกต่ำในทุกพื้นที่ของประเทศ การเปลี่ยนแปลงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจจากการเน้นอุตสาหกรรมการผลิตแบบเพื่อกินเพื่อใช้ เป็นการผลิตเพื่อการค้าและการส่งออก การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมุ่งเน้นการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมและบริการเป็นส่วนใหญ่โดยมิได้มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันขณะที่ภาคเกษตรกรรมซึ่งเคยมีบทบาทในเศรษฐกิจของประเทศได้ลดความสำคัญลงไป มีสินค้าทางการเกษตรเป็นสินค้าหลักเพียงไม่กี่ชนิด ทำให้สินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกมีฐานที่แคบลง (ศิริพร เมณฑอง, 2547, หน้า 1)

เมื่อรัฐบาลโดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พ.ศ.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้เข้ามาบริหารประเทศในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 นั้น ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาท้าทายสำคัญยิ่ง 2 ประการคือ ทำอย่างไรประเทศไทยจึงจะสามารถหลุดพ้นจากวิกฤติเศรษฐกิจได้ และทำอย่างไรจึงจะสามารถกำหนดยุทธศาสตร์ของประเทศไทยให้มีความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก รัฐบาลจึงกำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจไทยใหม่ โดยมองภาพอย่างเป็นระบบและมีเป้าหมายที่จะรักษาไว้ซึ่งการเติบโตของเศรษฐกิจไทยอย่างมีคุณภาพและเสถียรภาพ เน้นความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับฐานรากและการสร้างความเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในประเทศกับเศรษฐกิจโลกอย่างรู้เท่าทันภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบเสรี ด้วยความเชื่อมั่นว่าสังคมไทยยังมีศักยภาพและสามารถพัฒนาขึ้นมาได้ รัฐบาลจึงหาทางที่จะสร้างรายได้เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจระดับฐานราก โดยมีหลักคิดที่จะทำให้ทรัพย์สินที่มีอยู่เป็นทุนในการสร้างรายได้ให้กับประชาชนและประเทศชาติ ทั้งนี้ ต้องหาทางเปลี่ยนมุมมองของคนในชุมชนให้เห็นว่าสิ่งที่ตนเองมีอยู่นั้นคือ ทรัพย์สินที่มีราคา สามารถเพิ่มรายได้ หากรู้จักจัดการกับทรัพย์สินนั้นอย่างชาญฉลาด สินทรัพย์ของประชาชนและชุมชนที่มีอยู่ไม่ได้หมายถึงเงินทอง แต่หมายถึงความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ทักษะฝีมือ ธรรมชาติ ความสงบ วิถีชีวิต พืชผลทางการเกษตร ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นทุนทางสังคมของชุมชน เพราะเป็นสิ่งที่ได้สร้างสมและสืบทอดมาเป็นสมบัติของทุกคนในชุมชน แต่ขาดการบำรุงรักษาและไม่ได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันและอนาคตในวันนี้สิ่งที่ประเทศไทยจำเป็นต้องทำอย่างยิ่งคือการบูรณาการภูมิปัญญาเดิมแล้วต่อยอดด้วยวิทยาการสมัยใหม่ และองค์ความรู้ใหม่ เพื่อให้พื้นฐานของไทยแข็งแกร่งและดำรงอยู่ได้ต่อไปในโลกแห่งอนาคต ซึ่ง

โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นโครงการที่สนับสนุนการดำเนินการในแนวทางดังกล่าว (คณะกรรมการอำนวยการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ แห่งชาติ, 2549, หน้า 3)

รัฐบาลโดยฯพณฯนายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร) มีนโยบายแน่วแน่ที่จะแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในชนบท จึงได้ดำเนินการโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้แต่ละชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาสินค้าด้วยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เป็นสินค้าที่มีคุณภาพมีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น สามารถจำหน่ายสินค้าจากชุมชนสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศด้วยระบบร้านค้าเครือข่ายและอินเทอร์เน็ต (คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ แห่งชาติ, 2549, หน้า 4)

แนวความคิด “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นแนวคิดที่เน้นกระบวนการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ในแต่ละหมู่บ้าน ตำบล และส่งเสริมสนับสนุนให้ท้องถิ่นสามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์โดยมี กิจกรรมการคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการตลาด การผลิต การบริหารจัดการ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านการผลิตให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและต้องการของตลาดสากล โดยท้องถิ่นต้องพึ่งตนเองเป็นหลัก รัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาว่า รัฐบาลจะจัดให้มีโครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้แต่ละชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสินค้าโดยรัฐพร้อมที่จะเข้าช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่ และการบริหารจัดการเพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศด้วยระบบร้านค้าเครือข่ายและอินเทอร์เน็ต เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้แก่ชุมชน สร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนให้สามารถคิดเอง ทำเอง ในการพัฒนาท้องถิ่น ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของชุมชนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีกลไกการบริหารที่เชื่อมโยงกันลงไปถึงในระดับพื้นที่ ส่วนกลาง คือ คณะกรรมการอำนวยการ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ (กอ.นตผ) มีภารกิจหลักคือ การกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์และแผนแม่บท การดำเนินงาน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ การกำหนดมาตรฐานและหลักเกณฑ์การคัดเลือก และขึ้นบัญชีผลิตภัณฑ์ดีเด่นของตำบล (คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์, 2549, หน้า 8)

แนวโน้มของผลิตภัณฑ์พื้นบ้านของไทย ซึ่งได้จากการสำรวจของกระทรวงพาณิชย์ พบว่า สินค้าของหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์นั้นเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ แต่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้มากนัก จึงมีการศึกษาถึงปัจจัยทางด้านอื่นๆ ที่จะมีอิทธิพลต่อความต้องการซื้อของผู้บริโภคด้วย จึงจะทำให้ผู้ผลิตสามารถผลิตผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการซื้อของผู้บริโภคได้ ซึ่งปัจจุบันสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของยังประสบปัญหาทั้งในด้านการตลาดและด้านอื่นๆ เนื่องจากผลิตภัณฑ์บางประเภทยังได้มาตรฐานไม่ตรงกับความต้องการของตลาด การที่จะทำให้สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ทำการผลิตสินค้าให้ตรงกับใจของผู้บริโภคและความต้องการของตลาดนั้น จะต้องทำการสำรวจถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการ

เลือกชื่อของผู้บริโภคก่อน เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (พรพรหม พรหมเพศ, 2548 หน้า 2)

กรมส่งเสริมการวิจัย ได้ทำการวิจัยในเรื่องของพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ได้ผลดังนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่เกี่ยวกับ พฤติกรรมในการซื้อผลิตภัณฑ์ คือ ระดับการศึกษา และอายุ รายได้ สังคม วัฒนธรรม และเรื่องของการตลาดได้แก่ การจัดจำหน่าย ราคาของสินค้า เป็นต้น โดยประชาชนทุกภาคในประเทศส่วนใหญ่รู้จักสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และเคยใช้เป็นจำนวน ร้อยละ 67.6 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยต่างๆได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม และปัจจัยทางการตลาดนั้นมีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค การที่จะทำให้ผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ เพื่อที่จะสามารถตอบสนองต่อความต้องการซื้อสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค และทำให้สินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับจากผู้บริโภคทั้งภายในประเทศและผู้บริโภคในต่างประเทศ (กรมส่งเสริมการวิจัย, 2548, หน้า 10)

จากข้อมูลและผลวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ที่มีความสนใจธุรกิจตัวแทนขายสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของนักศึกษาภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ทั้งนี้เพื่อจัดเตรียมข้อมูลและกำหนดประเภทสินค้า ให้เหมาะสมกับท้องตลาดและกลุ่มเป้าหมาย และยังมีประโยชน์กับผู้ประกอบธุรกิจผลิตและขายสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในเขตภาคกลาง เพื่อประกอบการตัดสินใจและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ออกจำหน่าย และสนองความต้องการของลูกค้ามากที่สุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของนักศึกษาภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของนักศึกษาภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยจำแนกตาม เพศ สถานภาพในการศึกษา รายได้ต่อเดือน อายุ ระยะเวลาที่ศึกษา และสถานที่อยู่ปัจจุบัน

ความสำคัญของการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ จะช่วยให้ผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดลพบุรีนำผลที่ได้จากการศึกษามาพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ออกมาและผู้จัดจำหน่ายสามารถนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการตลาดในการปรับปรุงการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษาและผู้บริโภคต่อไปในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาภาคพิเศษมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 3,996 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2549)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite populations) ในการหากลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตารางของเครซซี และมอร์แกนจากกลุ่มประชากรทั้งหมด 3,996 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 350 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่

2.1.1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ได้แก่

- 1) เพศ
  - (1) ชาย
  - (2) หญิง
- 2) สถานภาพในการศึกษา
  - (1) นักศึกษาระดับปริญญาตรี
  - (2) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
- 3) รายได้ต่อเดือน
  - (1) ต่ำกว่า 10,000 บาท
  - (2) 10,000 - 20,000 บาท
  - (3) 20,001 - 30,000 บาท
  - (4) 30,001 - 40,000 บาท
  - (5) มากกว่า 40,000 บาท
- 4) อายุ
  - (1) ต่ำกว่า 20 ปี
  - (2) 20 - 30 ปี
  - (3) 31 - 40 ปี
  - (4) 41 - 50 ปี
  - (5) มากกว่า 50 ปี
- 5) คณะที่ศึกษา
  - (1) คณะครุศาสตร์
  - (2) คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

- (3) คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
- (4) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- (5) คณะวิทยาการจัดการ
- 6) สถานที่อยู่ปัจจุบัน
  - (1) จังหวัดลพบุรี
  - (2) จังหวัดสิงห์บุรี
  - (3) จังหวัดสระบุรี
  - (4) จังหวัดอื่นๆ (ระบุ)

2.1.2 พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของนักศึกษาภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้แก่

- 1) ซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จากที่ใด
  - (1) ร้านขายของชำ
  - (2) งานแสดงสินค้า
  - (3) ซูเปอร์มาร์เก็ต
  - (4) ห้างสรรพสินค้า
  - (5) ศูนย์แสดงสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในแต่ละจังหวัด
  - (6) สถานที่อื่นๆ (ระบุ)
- 2) ประเภทของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ซื้อ
  - (1) อาหาร
  - (2) เครื่องดื่ม
  - (3) ผ้าและเครื่องแต่งกาย
  - (4) เครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่ง
  - (5) ศิลปะประติมากรรมของที่ระลึก
  - (6) สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารและยา
  - (7) ผลิตภัณฑ์อื่นๆ (ระบุ)
- 3) เหตุผลที่ซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
  - (1) เป็นสินค้าที่ผลิตโดยคนไทย
  - (2) เป็นสินค้าที่มีความเป็นเอกลักษณ์
  - (3) เป็นสินค้าที่มีราคาถูกกว่าสินค้าอื่น
  - (4) อื่นๆ (ระบุ)
- 4) ความถี่ในการซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
  - (1) มากกว่าสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
  - (2) สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

- (3) เดือนละ 1 ครั้ง
- (4) น้อยกว่าเดือนละ 1 ครั้ง
- 5) บุคคลใดที่มีอิทธิพลกับการซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
  - (1) ตัวของท่านเอง
  - (2) พ่อ แม่ ผู้ปกครองของท่าน
  - (3) คู่สมรสของท่าน
  - (4) เพื่อนๆของท่าน
  - (5) บุคคลอื่น (ระบุ)
- 6) ได้รับรู้ข่าวสารในเรื่องของสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์จากสื่อใด
  - (1) โทรทัศน์
  - (2) วิทยุ
  - (3) ป้ายโฆษณา
  - (4) หนังสือพิมพ์
  - (5) นิตยสาร
  - (6) เว็บไซต์
  - (7) อื่นๆ (ระบุ)

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของนักศึกษาภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

- 2.2.1 ด้านผลิตภัณฑ์
- 2.2.2 ด้านราคา
- 2.2.3 ด้านการจัดจำหน่าย
- 2.2.4 ด้านการส่งเสริมการตลาด
- 2.2.5 ด้านสังคมและวัฒนธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **นักศึกษาภาคพิเศษ** หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีที่เรียนเฉพาะ วันเสาร์ และ วันอาทิตย์ ทั้งนักศึกษาปริญญาตรี และปริญญาโท
2. **ผู้บริโภค** หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจในการซื้อสินค้า และทำการซื้อสินค้าเป็นไปเพื่อบริโภคและใช้ประโยชน์จากสินค้านั้น
3. **พฤติกรรมผู้บริโภค** หมายถึง พฤติกรรมซึ่งบุคคลทำการค้นหา การซื้อ การใช้ กระประเมินผล และการใช้จ่าย ในผลิตภัณฑ์และบริการ โดยคาดว่าจะตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคล

4. **สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์** หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล พึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ สร้างจากทรัพยากรมนุษย์ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างงานสร้างรายได้ แก่ชุมชน 2) เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนให้มีความสามารถในการพัฒนาท้องถิ่น 3) เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ 5) เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของชุมชนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในท้องถิ่น

5. **การรับรู้** หมายถึง กระบวนการที่บุคคลเลือกรับจัดระเบียบ และแปลความหมายข้อมูลข่าวสารที่ได้รับออกมาเป็นภาพที่มีความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งของโลก การรับรู้เป็นกระบวนการของปัจเจกชนซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในบุคคลแต่ละคน

6. **การจูงใจ** หมายถึง สภาวะที่เกิดขึ้นภายในบุคคลที่จะกระตุ้นผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง

7. **การเรียนรู้** หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร อันเป็นผลเนื่องมาจาก การได้รับประสบการณ์ การเรียนรู้อาจเกิดขึ้นได้จากสิ่งแวดล้อมเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อผู้อื่นด้วย

8. **แรงขับ** หมายถึง สิ่งกระตุ้นเร่งเร้าอันเกิดจากภายในร่างกายจูงใจให้บุคคลกระทำหรือแสดงพฤติกรรม เช่น ความหิว เป็นต้น

9. **กลุ่มอ้างอิง** หมายถึง กลุ่มบุคคลทุกกลุ่มในสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การซื้อของผู้บริโภค และกลุ่มอ้างอิงโดยทางอ้อม

10. **วงจรชีวิต** หมายถึง ลำดับขั้นตอนการดำเนินชีวิตของบุคคลซึ่งทัศนคติและพฤติกรรมมีแนวโน้มค่อยๆ เปลี่ยนไป อันเป็นผลที่เกิดขึ้นเนื่องจากการพัฒนาการทางด้านวุฒิภาวะ ประสบการณ์ รายได้ และฐานะของบุคคล วงจรชีวิตของมนุษย์มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภค การศึกษาวงจรชีวิต จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ทำการสื่อสารการตลาดจะต้องทำความเข้าใจ

11. **สังคม** หมายถึง กลุ่มอ้างอิง คือ กลุ่มคนที่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือส่งเสริมทัศนคติของบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกัน และต่างมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของกันและกัน และกลุ่มที่มีอิทธิพลโดยตรง ได้แก่ (1) กลุ่มปฐมภูมิ คือ ครอบครัว เพื่อน เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน ที่มีปฏิสัมพันธ์ในลักษณะอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการครอบครัว และบทบาทสถานะ

12. **วัฒนธรรม** หมายถึง ผลรวมทั้งหมดของความเชื่อ (beliefs) ค่านิยม (values) และวัตถุต่างๆ (objects) ที่สังคมใดสังคมหนึ่งมีส่วนร่วม และจะถูกถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่น กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ วัฒนธรรมเป็นมรดกของสังคม ที่สังคมสร้างขึ้นมานำมาใช้ช่วยพัฒนาชาติเหล่าชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมให้ดีขึ้น

13. ส่วนประสมการตลาด หมายถึง ชุดของเครื่องมือต่างๆ ทางการตลาด ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ 2) กลยุทธ์ทางด้านราคา 3) กลยุทธ์ทางการจัดจำหน่าย 4) กลยุทธ์ทางการส่งเสริมการตลาด ซึ่งนำมาเป็นเครื่องมือในการที่จะทำให้องค์การหรือธุรกิจประสบความสำเร็จและสามารถทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดให้แก่องค์การของตนเองได้

14. ผลิตภัณฑ์ หมายถึง สินค้า บริการ และความคิดเป็นสิ่งที่จับต้องได้และสิ่งที่จับต้องไม่ได้ สิ่งที่น่าเสนอแก่ตลาดเพื่อให้เกิดความสนใจ การซื้อ การใช้ หรือการบริโภคซึ่งสามารถตอบสนองความจำเป็นและความต้องการได้ ซึ่งสร้างความพึงพอใจและผลประโยชน์แก่ลูกค้า รวมถึงทุกสิ่งที่ผู้ซื้อได้รับจากการแลกเปลี่ยน

15. ราคา หมายถึง การกำหนดมูลค่าของผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย และผู้ซื้อมักแลกเปลี่ยนอำนาจการซื้อหรือรายได้กับ สินเชื่อ ความมั่งคั่ง เพื่อสร้างความพึงพอใจ และประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ เป็นการกระตุ้นความต้องการหรือตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

16. การจัดจำหน่าย หมายถึง การจัดให้ผลิตภัณฑ์ไปถึงมือผู้บริโภคในปริมาณที่ต้องการ เพื่อเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค ซึ่งหมายรวมถึง การขนส่ง การจัดสินค้า การควบคุมวัตถุดิบหรือส่วนประกอบต่างๆ และการติดต่อสื่อสาร ทำให้ผู้บริโภคมีความสะดวกในการซื้อมากที่สุด

17. การส่งเสริมการตลาด หมายถึง กระบวนการทางการติดต่อสื่อสารทางการตลาดระหว่างผู้ซื้อ ผู้ขาย และผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการซื้อ เพื่อเป็นการให้ข้อมูลจูงใจ หรือดอกเบี้ยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และตราหือ รวมทั้งเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงความเชื่อทัศนคติ ความรู้สึก และพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นการส่งเสริมการตลาดจึงเป็นการประสานงานของผู้ขายในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ แจ่มข้อมูลและจูงใจ เพื่อขายสินค้าและบริการ ส่งเสริมความคิดการตลาด เพื่อการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย โดยข่าวสารอาจจะเป็นข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ราคา หรือคนกลางในช่องทางการจัดจำหน่ายก็ได้

18. ทัศนคติหรือเจตคติ หมายถึง แนวความคิดเห็น (หรือท่าที) ของบุคคลที่มีต่อบางสิ่งบางอย่าง

19. สิ่งเร้า หมายถึง สิ่งกระตุ้นหรือสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ผู้บริโภคได้รับการรับรู้หรือพบเห็นในสิ่งแวดล้อมทั่วไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษา ค้นคว้า วิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของนักศึกษาภาคพิเศษมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยพิจารณาจากแนวคิดของคอตเลอร์ (Kotler, 2003, p.204) ประกอบด้วย

1. ปัจจัยทางด้านการตลาด
2. ปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรม

ตัวแปรอิสระ

(independent variables)

ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้แก่

1. เพศ
2. ระดับการศึกษา
3. รายได้ต่อเดือน
4. อายุ
5. คณะที่ศึกษา
6. สถานที่อยู่ปัจจุบัน

พฤติกรรมในการเลือกซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของนักศึกษาภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้แก่

7. เคยซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์หรือไม่
8. ซื้อสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์จากที่ใด
9. ประเภทของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ซื้อ
10. เหตุผลที่ซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
11. ความถี่ในการซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
12. บุคคลใดที่มีอิทธิพลกับการซื้อสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
13. รับรู้ข่าวสารในเรื่องของสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์จากสื่อใด

ตัวแปรตาม

(dependent variables)

ปัจจัยในการเลือกซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

1. ปัจจัยทางการตลาด
  - 1.1 ปัจจัยทางด้านผลิตภัณฑ์
  - 1.2 ปัจจัยทางด้านราคา
  - 1.3 ปัจจัยทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย
  - 1.4 ปัจจัยทางด้านการส่งเสริมการตลาด
2. ปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรม
  - 2.1 ปัจจัยด้านสังคม
  - 2.2 ปัจจัยด้านวัฒนธรรม

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน อายุ คณะที่ศึกษา และสถานที่อยู่ปัจจุบัน แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี